

De Latijnse school

Schoolsteeg

Waar komt de naam Lombardsteeg vandaan? Waarom heeft Leiden een Schagensteeg? Wie woonde er in de Bouwelouwensteeg? Waar heeft de Spijkerboorsteeg zijn naam aan te danken? Hoeveel Molenstegen waren er vroeger in Leiden? Op deze en andere vragen geeft de historische serie Langs Leidse Stegen een antwoord. Vandaag: de Schoolsteeg.

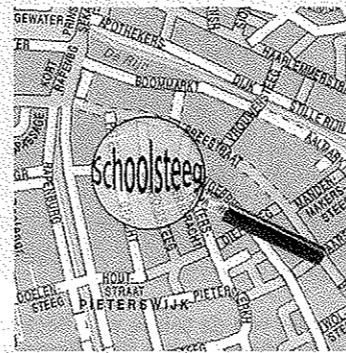
De Schoolsteeg loopt parallel aan de Papengracht van de Breesstraat naar het Gerecht. Het stuk tussen de Breesstraat en de Langebrug heette in de middeleeuwen Lombardsteeg, naar de bank van lening of lommerd die sinds 1351 te vinden was op de hoek van de Langebrug (in die tijd nog Voldersgracht geheten), en die waarschijnlijk helemaal doorliep tot aan het Rapenburg.

Toen deze bank van lening tegen het eind van de middeleeuwen naar het Pieterskerkhof verhuisde, werd de Lombardsteeg omgedoopt tot Varkenssteeg. In de negentiende eeuw veranderde de naam vervolgens in Korte Schoolsteeg. Daarvoor moest echter eerst de Muskadelsteeg zijn huidige naam krijgen. Deze steeg heette namelijk voor die tijd Korte Schoolsteeg. Tegenwoordig heten zowel het korte als het lange deel van de steeg gewoonweg Schoolsteeg.

Op nummer 3 van de Schoolsteeg vinden we het kleinste hofje van Leiden, het uit vier huisjes bestaande Klein Sionshofje (1641). Het bood plaats aan vrouwen die het toen nog aan de Papengracht gelegen Groot Sionshof moesten verlaten na het overlijden van hun echtgenoot. Behalve huisvesting kregen deze vrouwen elke week ook nog wat geld voor boter, turf en andere levensbehoeften.

De naam van de Schoolsteeg verwijst naar de Latijnse School op de hoek van de Schoolsteeg en de Lokhorststraat. Deze school, die ook wel de Grote School werd genoemd, was de voorloper van het huidige Stedelijk Gymnasium. De school gold als voorbereiding op een universitaire studie. Omdat daar Latijn de voertaal was, vonden de lessen plaats in het Latijn. Ook onder elkaar moesten de leerlingen – uitsluitend jongens – Latijn spreken.

De school bestaat vermoedelijk al sinds de tweede helft van de dertiende eeuw. Voor het

eerste genoemd, wordt hij ergens in de buurt van het Gravensteen gelocaliseerd. In 1431 verhuist hij naar de Lokhorststraat. Als het middeleeuwse complex daar aan het eind van de zestiende eeuw aan vervanging toe is, bouwt men het huidige gebouw, in de voor die tijd moderne renaissancestijl.

De benaming Latijnse School blijft tot in de negentiende eeuw in gebruik. In 1838 wordt voor het eerst van het Stedelijk Gymnasium gesproken. In dat jaar wordt het gymnasiumonderwijs hervormd tot een lessysteem met zes opeenvolgende klassen en een vast lesrooster dat over zes wekdagen verspreid was.

Het Stedelijk Gym gebruikt het gebouw aan de Lokhorststraat tot 1883. Daarna gaat het naar een nieuw gebouw in de Douzastraat, om in 1938 opnieuw te verhuizen, deze keer naar de Fruinlaan. Sinds 2010 beschikt de school over twee locaties, het gebouw aan de Fruinlaan dat Athena genoemd wordt, en een nieuw gebouw aan de Nieuwe Marnixstraat, dat Socrates heet.

TANNEKE SCHOONHEIM

dr. Schoonheim werkt op Instituut voor Nederlandse Lexicologie in Leiden.
Reageren: tanneke.schoonheim@inl.nl

